

SFATURI PENTRU VINDECAREA EFICIENTĂ A RĂNILOR

- articol tradus din revista britanică *Horse & Hound* -

Primul ajutor în caz de rănire

Aproape fiecare cal are cel puțin o leziune la nivelul pielii în cursul vieții. Mulți cai se rănesc superficial, alții suferă răni ce necesită intervenții chirurgicale. Profesorul Derek Knottenbelt, Membru al Colegiului Regal de Chirurgie Veterinară și Consultanț ILPH, încearcă să elimine durerea din procesul de vindecare.

Există două tipuri de evoluție a unei leziuni. Prima presupune o vindecare eficientă și întoarcerea rapidă a calului în câmpul muncii, cicatrici reduse și foarte puține probleme funcționale – aceasta este situația ideală. A doua evoluție, din nefericire mult mai răspândită, presupune o vindecare lentă a leziunii.

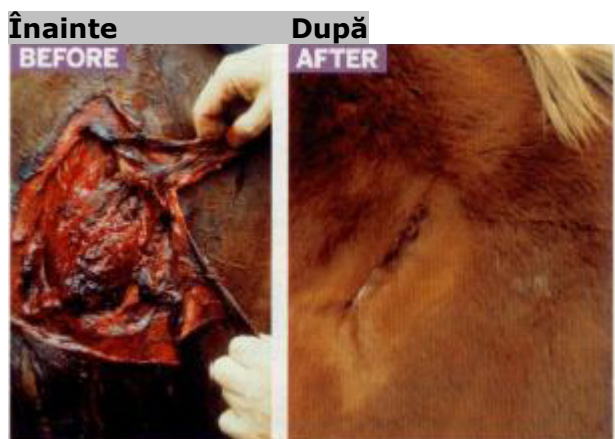
O vindecare lentă înseamnă o perioadă mai îndelungată în afara câmpului muncii, tratament prelungit, cicatrici întinse, mai multe probleme funcționale – ceea ce echivalează cu costuri

mai mari de acoperit.

Vizibile sau nu?

Cicatricile sunt inevitabile. Ceea ce variază sunt dimensiunile acestora și consecințele.

Rănilile de pe corp se vindecă rapid. La procesul de vindecare contribuie fenomenul de contracție, prin care marginile leziunii se retrag în interior și partea expusă a leziunii se micșorează rapid. Cicatricea care survine este mult mai mică decât leziunea inițială.

Această leziune a survenit în timpul unei curse. Nu a fost cusută, însă contracția (vedeți mai jos) a ajutat procesul de vindecare, rezultând în cicatricea de mici dimensiuni din fotografia din dreapta.

Cu toate acestea, contracțiile care apar în cazul leziunilor la picioare, gură, pleoapa superioară pot fi mai degrabă dăunătoare decât folositoare, ducând la restricție a mișcărilor și chiar obstrucție a vaselor de sînge și a nervilor.

Tendința calului de a avea un proces îndelungat de vindecare (mai ales în cazul rănilor de la picioare) și de a dezvolta țesut de granulație sunt binecunoscute. Țesutul de granulație apare totuși destul de rar la ponei.

Un studiu recent din Olanda arată că poneii tind să se vindece mai rapid decât caii. De asemenea, s-a constatat că leziunile la picioare necesită un timp mai îndelungat de vindecare decât cele de pe corp.

Chiar dacă țesutul de granulație sau vindecările lente, cu probleme și cicatrici mari reprezintă situații comune, acestea se pot evita.

Un tratament modern

Managementul modern al leziunilor se preocupă cu identificarea factorilor care împiedică o rană să se vindece corect și rapid. Aspectele critice sunt infecția, prezența unor corpi străini sau prezența țesutului mort sau necrozat.

T = țesut implicat

Înainte de orice fel de tratament, leziunea trebuie cercetată cum trebuie, și, dacă nu știți cum trebuie procedat în privința fiecărei structuri implicate, chemați un doctor veterinar. Toate țesuturile lezate trebuie să se vindece – nu are rost să coaseți o rană dacă țesuturile profunde sunt afectate – nu doar pielea. Tratarea leziunilor profunde e mult mai importantă. Veterinarul va fi mai mult decât nemulțumit dacă va trebui să trateze o rană prost îngrijită.

I = factori inhibitori

În cazul unei răni proaspete, există mulți factori care împiedică vindecarea cum ar fi infecția, prezența corpurilor străine și pierderea unei cantități mari de sînge. Veterinarul va lua în considerare toți acești factori înainte de stabilirea unui tratament. Din nefericire, o cauză majoră a întârzierii procesului de vindecare este aplicarea unor prafuri, antiseptice sau alte chimicale total necorespunzătoare. Utilizarea lor greșită este des întâlnită, de aceea nu trebuie folosite fără sfatul în prealabil al medicului veterinar.

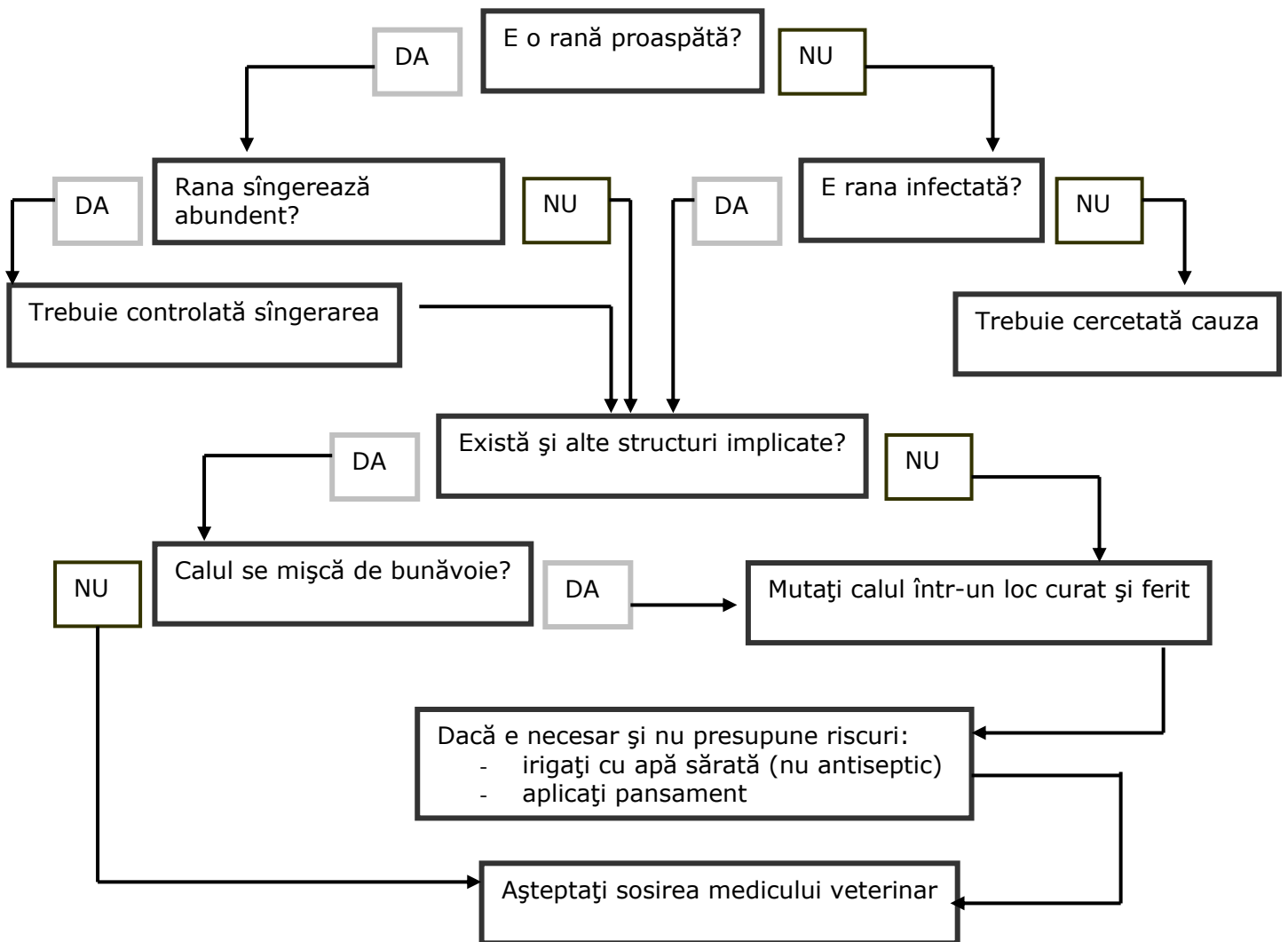
M = marginile epiteliale

Acestea presupun celulele delicate care acoperă o leziune, reprezentînd factorul esențial de vindecare. Încep de la marginea răni și progresează foarte încet (în cel mai bun caz circa 1mm pe zi). Acolo unde marginile leziunii sunt nesănătoase sau absente, rana nu se va vindeca. Cel mai rapid mod de a anihila aceste celule nesănătoase este prin aplicarea unor chimicale sau prafuri iritante.

P = păstrați umezeala

Încă din 1962, studiile au arătat că o rană trebuie să fie umedă, nu udă (macerată) și nici uscată. Umezeala ajută procesul de vindecare iar utilizarea gelurilor pentru răni încă din primele clipe de la apariția vătămării este esențială. Există acum o gamă largă de geluri extrem de utile – medicul veterinar vă va sfătui cu privire la ce e mai bine pentru calul dumneavoastră.

Cum se poate evita întârzierea procesului de vindecare?

- Sîngerarea este inevitabilă – adevărata problemă este cît de întinsă este leziunea țesutului. Un bandaj strîns aplicat peste rană ar trebui să controleze sîngerarea, dar nu trebuie lăsat mai mult de 30 – 45 de minute. O presiune puternică exersată cu mîna sau cu degetul ar trebui să oprească grosul sîngerării.
- Spălați rana cu apă sau preferabil cu apă sărată - amestecați o linguriță de sare cu o jumătate de litru de apă caldă care a fost fiartă în prealabil. Ungeți rana cu hidrogel (fără chimicale) și cereți ajutor.
- Cereți sfatul medicului veterinar cît mai repede cu putință – ce se întîmplă în primele cîteva ore poate decide evoluția vindecării. Dacă este tratată corespunzător de la bun început, rana se va vindeca sau cel puțin, procesul de vindecare nu va fi întîrziat din cauza neglijării sau, mai rău, a unei proaste îngrijiri.
- Vata și bandajele de bumbac nu mai sunt recomandate pentru pansat. Studiile au arătat că multe dintre acestea fac mai mult rău decît bine. Bandajele moderne – miere, geluri pentru răni, bandaje antibacteriene, bandaje absorbante sau umede – au un rol important în vindecarea rănii,

dar în același timp este foarte ușor să folosiți un tip incorect de bandaj. Veterinarul va fi în măsură să vă sfătuiască.

- Trebuie să știți că nu pentru orice rană se recomandă suturarea. În anumite cazuri, suturarea se dovedește a fi un procedeu extrem de greșit.
- O rană minusculă prin înțepare poate să treacă foarte ușor neobservată, dar dacă un tendon sau o articulație sunt afectate, viața calului este în pericol. După 48 de ore (și dacă șchiopătura se agravează) șansele de vindecare sunt foarte slabe.
- Vaccinul antitetanos este esențial. Părerile potrivit cărora acesta ar periclita sistemul de imunitate al calului nu fac decât să pună viața calului în pericol.

Răni care trebuie ținute sub supraveghere

Această rană prin înțepare de dimensiuni mici a pus în pericol viața calului. Se deschide în articulația umărului și a devenit septică. Fluidul care se scurge provine din articulație.

Un caz grav de țesut de granulație. Prin tratarea corespunzătoare și la timp a răni s-ar fi evitat o astfel de situație.

În cazul acestei răni la jaret, marginile epiteliale sunt inhibate, lucru care împiedică vindecarea.

Acesta este rezultatul unui accident pe șosea. Vindecarea a survenit ușor și fără complicații, cu excepția unei mici cicatrici și a vătămării mușchilor.